

TRƯỜNG THCS PHAN CÔNG HÓN

TỔ NGŨ VĂN

MÔN NGŨ VĂN, KHỐI 6

.....

BÀI 7: GIA ĐÌNH THƯƠNG YÊU

TRI THỨC NGŨ VĂN

A. TRI THỨC ĐỌC HIỂU

1. Thơ

Khái niệm	<i>Thơ</i> thuộc loại tác phẩm trữ tình, thiên về diễn tả tình cảm, cảm xúc của nhà thơ.
Phân loại	Thơ cách luật: có quy tắc nhất định về số câu, số chữ, gieo vần,...
	Thơ tự do: không có quy tắc nhất định về số câu, số chữ, gieo vần Bài thơ tự do có thể liền mạch hoặc chia thành các khổ. Số dòng trong một khổ thơ và số chữ trong một dòng cũng không theo quy tắc.

2. Đặc điểm

a. Yếu tố miêu tả và tự sự trong thơ

<i>Yếu tố miêu tả</i>	Làm rõ đặc điểm, tính chất của sự vật, hiện tượng	<i>Tác dụng:</i> làm cho bài thơ thêm gợi tả, hấp dẫn và đều làm cho việc thể hiện tình cảm, cảm xúc trong thơ thêm sâu sắc, độc đáo.
<i>Yếu tố tự sự</i>	Dùng để thuật lại sự việc, câu chuyện khi cần	

b. Ngôn ngữ thơ

- Ngôn ngữ thơ hàm súc, giàu nhạc điệu, giàu hình ảnh, thể hiện những rung động, suy tư của người viết.

VĂN BẢN 1: NHỮNG CÁNH BUỒM

____Hoàng Trung Thông

I. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đặc điểm hình thức của bài thơ

- Thơ tự do
- Đặc trưng:
 - + mỗi dòng 5-7 chữ
 - + chia nhiều khổ
 - + hiệp vần: trong - hồng; xa - nhà, ta... → tạo ra nhạc điệu cho bài thơ
 - + từ láy: phơi phới, rả rích, trầm ngâm, thăm thẳm... → ngôn ngữ hàm súc, gợi hình, gợi cảm

2. Yếu tố miêu tả và tự sự

- Miêu tả:

+ Thiên nhiên: mặt trời rực rỡ, biển xanh, cát mịn, biển trong, ánh mai hồng...

→ khung cảnh rực rỡ, tươi sáng

+ Con người: bóng cha lênh khênh, bóng con chắc nịch

→ Sự đối lập vừa thể hiện sự khác biệt giữa hai thế hệ, đồng thời thấy được sự tiếp nối bởi cha có gầy và già đi “lênh khênh” thì con mới ngày càng lớn khôn “chắc nịch”

- Tự sự: kể lại cuộc đối thoại giữa 2 cha con về thế giới bao la, ước mơ được khám phá thế giới của con người. → giúp người đọc cảm nhận được tình cảm tha thiết, gần gũi giữa 2 cha con.

* Biện pháp tu từ

+ Ẩn dụ: cánh buồm → khao khát, ước mơ được khám phá thế giới, đi đến chân trời mới.

+ Điệp ngữ: không thấy, có, bóng (cha), bóng (con), cha dắt con đi...

→ Thế giới mênh mông, vô tận; sự tò mò, háo hức muốn khám phá thế giới; sự gắn bó, quấn quýt giữa hai bố con...

II. Thông điệp và bài học

- Tình cảm gia đình thiêng liêng, đặc biệt là tình yêu thương vô bờ bến của cha mẹ đối với con cái. Họ không chỉ nuôi lớn về thể xác mà còn nâng đỡ về tâm hồn, hướng con đến những khát vọng lớn lao trên cuộc đời.

- Con cái cần hiếu thảo, phụng dưỡng cha mẹ.

VĂN BẢN 2: MÂY VÀ SÓNG

I. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Thể thơ

- Thơ tự do: không có vần, luật, mang kết cấu văn xuôi nhưng ngôn ngữ tràn đầy âm điệu trữ tình.

2. Yếu tố tự sự và miêu tả trong bài thơ

Yếu tố	Biểu hiện trong văn bản	Tác dụng
Yếu tố tự sự	- Kể về cuộc trò chuyện giữa người trên mây với em bé. Mây rủ em bé đi chơi xa với biết bao điều thú vị nhưng em bé không đồng ý mà nghĩ ra trò chơi cùng mẹ. - Kể về cuộc trò chuyện giữa người trên sóng với em bé. Sóng rủ em bé đi chơi xa với biết bao điều thú vị nhưng em bé không đồng ý mà nghĩ ra trò chơi cùng mẹ.	Yếu tố tự sự thể hiện cuộc đối thoại giữa em bé và những người trên mây, giữa em bé và mẹ, những suy nghĩ của em bé, góp phần thể hiện sâu sắc tình mẫu tử của hai mẹ con.
Yếu tố miêu tả	- Bình minh vàng, vàng trắng bạc, họ mỉm cười bay đi, bầu trời xanh thẳm. - Họ mỉm cười nhảy nhót lướt qua; con lăn, lăn mãi, cười vang vỡ tan vào lòng mẹ.	Yếu tố miêu tả giúp hình ảnh trong bài thơ hiện lên sống động, kì ảo.

* Biện pháp tu từ:

- Nhân hoá: mây, sóng

3. Tình cảm mẹ con

** Trò chơi*

- Con là mây, mẹ là trăng, con lấy hai tay trùm lên người mẹ;

- Con là sóng, mẹ là bờ biển, con sẽ lăn, lăn, lăn và vỗ vào gò mẹ.

-> Trò chơi vừa thỏa ước mong làm mây, làm sóng tinh nghịch, bay cao, lan xa
phiêu du khắp chốn; lại vừa được quán quýt bên mẹ - như mây quán quýt bên vầng
trăng, như sóng vui đùa bên bờ biển

- Tình cảm em bé dành cho mẹ

+ Luôn muốn ở bên mẹ, vui chơi cùng mẹ;

+ Sáng tạo ra những trò chơi thú vị để mẹ có thể chơi cùng

→ Yêu mẹ vô bờ bến

II. Thông điệp, bài học

- Không có gì quý hơn gia đình, không ai yêu chúng ta bằng cha mẹ và gia đình.
Đó là món quà quý nhất của mỗi người.

- Phải biết yêu quý gia đình, yêu cha mẹ...

.....